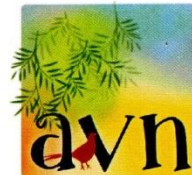

Algemene Vereniging voor Natuurbescherming

voor 's-Gravenhage en omstreken
Badhuisstraat 175 - 2584 HH 's-Gravenhage

info@AVN.nl (correspondentie graag tevens per e-mail)

Mr. J.F. (Han) Weber, Gedeputeerde Energie, Natuur & Recreatie en Landbouw
Provincie Zuid-Holland
Postbus 90602, 2509 LP Den Haag
tevens per e-mail naar groenblauwzh@pzh.nl

15 oktober 2018

Onderwerp: Zienswijze Ontwerpvisie Rijke Groenblauwe leefomgeving en Uitvoeringsagenda

Geachte Heer Weber,

De Ontwerpvisie Rijke Groenblauwe leefomgeving en Uitvoeringsagenda liggen ter inzage.
https://www.zuid-holland.nl/publish/pages/19111/ontwerp_visie_rijke_groenblauwe_leefomgeving.pdf
https://www.zuid-holland.nl/publish/pages/20864/uitvoeringsagenda_rijke_groenblauwe_leefomgeving_-_20180502_printversie.pdf

In de eerste plaats willen we u danken voor de inspanning die de Provincie zich heeft getroost om vele organisaties te betrekken bij het maken van de Ontwerpvisie Rijke Groenblauwe Leefomgeving en de Uitvoeringsagenda. De visie is een bouwsteen voor de omgevingsvisie, bovendien ontwikkelt de Provincie een natuurvisie, beide cruciale documenten voor de bescherming van natuur. De Algemene Vereniging voor Natuurbescherming zet zich al meer dan 90 jaar in voor bescherming van natuur en landschap in Den Haag en omstreken. Hieronder vindt u onze zienswijze over de groenblauwe visie en agenda. Daarnaast steunen we de zienswijze die wordt gestuurd door Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland

Waardering

Er staat veel **goed beleid** voor Zuid-Holland in de visie! Met name:

- bescherming en duurzaam beheer van het Natuur Netwerk Nederland en de Natura 2000 gebieden
- het Natuurnetwerk Nederland, inclusief de ecologische verbindingen, wordt in 2027 afgerond
- terugdringen van de depositie van stikstof
- behoud/herstel/vergroten van de biodiversiteit, soortenrijkdom, van bijv. wilde bijen, ook in de stad
- de aansluiting met het stedelijk gebied, een fijnmazig stedelijk groen-blauw netwerk; groennorm, natuur-inclusief bouwen, meer bomen in de stad
- het aanwijzen van 40 icoonsoorten

En er is nog veel meer: vergroten van de betrokkenheid bij de natuur; het investeren in kinderen: speelnatuur, groene schoolpleinen, ontdekkingsplekken; de erkenning van de waarde van groen voor de gezondheid (voor een onderbouwing daarvan, zie bijv. www.agnesvandenbergnl); natuurlijker beheer van het strand, onderzoek naar een aanpassing van de ligging van de zeewaartse begrenzing van Natura 2000 gebieden; zonerings om recreatiedruk te reguleren; zo min mogelijk menselijke hand in de natuur.

Maar we maken ons ook wel **zorgen** over de wens "niet beperkend" te willen zijn, minder regeldruk, nieuwe verdienmodellen, is er niet een te vrije hand voor initiatieven? "De druk op kernen van natuurgebieden is gereguleerd door de ontwikkeling van toeristisch-recreatieve magneetplekken, waar ondernemers extra waarde creëren." (p24)

Op sommige plekken zijn initiatieven ons inziens echter niet toegestaan. Ook als de initiatiefnemer de gelegenheid geeft aan partijen een bijdrage te leveren/ de omgeving betreft.

Behoud en Bescherming

De focus op behoud en kwaliteit van bestaande natuurgebieden was iets voor de afgelopen jaren, begint de inleiding. Het klinkt misschien wat saai, maar die focus moet prominent blijven staan in de visie en steeds terugkeren in de prioriteiten van de Uitvoeringsagenda, vooral ook omdat er stevig is bezuinigd (p28). Beschermen en duurzaam beheren van natuurgebieden, bestaand beleid, blijft een kernverantwoordelijkheid voor de Provincie. Het ontwikkelen van magneetplekken ons inziens niet. Een eenmalige kwaliteitssprong in natuur- (en recreatie)gebieden is goed, maar het moet niet telkens weer terug komen in de agenda's. Geleidelijkheid en gefaseerdheid is beter voor de natuur.

Gelukkig staat er ook (p22, halverwege, en dat kan meer prominent):

" Het realiseren van de Natura 2000-doelen blijft prioritair. Er mag per saldo geen afname plaatsvinden van areaal, kwaliteit en samenhang van de beschermde natuur- en recreatiewaarden in Zuid-Holland. De ruimtelijke bescherming van deze gebieden gaat uit van het nee, tenzij -principe. Aantasting is in beginsel niet toegestaan en indien noodzakelijk dient deze te worden gecompenseerd. "

Daarom bevelen wij ook aan **de bescherming van de Natura 2000-gebieden op te nemen in de toekomstige omgevingsvisie**. Daar blijft het nee-tenzij principe.

Het is cruciaal dat wordt opgenomen dat in de Natura 2000 gebieden geen initiatieven mogelijk zijn anders dan het beschermen of verrijken van de biodiversiteit zoals die bij de aanwijzing is gewaardeerd. Het stimuleren van (groene) initiatieven is een goede zaak, maar dan in de bufferzones er omheen, en wel zo, dat de natuur er niet door wordt aangetast. Groene volkstuintjes, groene moestuinen, stadslandbouw, groene randen om sportvelden en lommerrijke wijken kunnen het natuurgebied als het ware vergroten. Hoogbouw kan juist een barrière vormen en veel schaduw en windhinder veroorzaken.

Icoonsoorten

Het aanwijzen van 40 icoonsoorten, die worden bevorderd door projecten/optimaal beheer, lijkt de AVN een uitstekend idee.

"Met onze icoonsoorten richten we ons op de natuur in een breder perspectief, want natuur is niet iets dat zich exclusief afspeelt in de natuurgebieden. Natuur is overal."

Icoonsoorten zijn vooral een goed idee voor natuur in de stad, die de AVN ook graag wil beschermen. Daar zijn niet altijd soorten met een beschermde status. Dat kan geen reden zijn om een groengebied dan maar een andere bestemming te geven. Op die manier blijft er geen natuur in de stad meer over. Als er wel icoonsoorten zijn, helpt dat bij de bescherming.

We stellen voor nog 2 icoonsoorten toe te voegen voor oude muren, Steenbreekvaren en Zwartsteel. Daarnaast zou het goed zijn dat Zuid Holland, net als de provincie Utrecht, een lijst maakt van alle bedreigde, beschermde en Rode lijst soorten die in de provincie voorkomen, met bijv. ook rode lijst soorten die in Zuid Holland bedreigd worden en niet (meer) beschermd zijn in de nieuwe Natuurwet.

Aansluiting op het Haagse groen

Uiteraard spelen de grote groengebieden en de stedelijke ecologische verbindingzones van Den Haag, (SEH), een cruciale rol voor natuur in de stad en ook voor de verbindingen tussen Natura 2000 gebieden. Groengebieden als Haagse Bos, Koekamp, (Nieuwe) Scheveningse Bosjes, Hubertusduin, Meer en Bos, Madestein etc. maken, volgens de kaart op p20 van de agenda, dan ook deel uit van het **Nationaal Park Hollandse Duinen**. Het gaat hier meest om het "bosrijke binnenduin", geen dynamische stuivende duinen. En om icoonsoorten als merel, nachtegaal, egel en boomklever. Op de kaarten p25 en p26 van de agenda ontbreken deze groengebieden echter. De AVN stelt voor ze toe te voegen, als behorend tot de SEH of te wel het fijnmazige groene netwerk, bijv. in een andere kleur dan gebieden die behoren tot het NNN.

Er zijn ook infrastructurele barrières tussen Natura 2000 gebieden Oost- en Westduinen, waarvoor naar oplossingen kan worden gezocht.

Eén onderdeel van de Stedelijke Ecologische Hoofdstructuur, de robuuste natuurlijke **verbinding van Zee naar Zweth**, tussen Kijkduin en Midden Delfland staat wel al op de kaart in de agenda, p 21, 25-26 Dat is een gebied waar veel gebouwd wordt en het belangrijk is de ecologische verbindingen te vrijwaren.

Met andere woorden, in Den Haag is er een **fijnmazig groen-blauw netwerk**. Maar dat moet wel worden beschermd en kan zeker nog worden verbeterd en uitgebreid, vooral ook door natuur-inclusief bouwen in versteende delen van de stad. Een groennorm zal daarbij helpen. Bijvoorbeeld als het gaat om het behouden van de weinig (oudere) bomen in het centrum van Den Haag. Die worden te makkelijk “weggetekend”.

Nog een aantal voorstellen voor het beleid:

- Voor het iconisch groenproject voor de **stadsentree Den Haag** (p11, agenda p22) heeft de AVN samen met andere organisaties een voorstel ingediend om de hertenkamp, natuur en bomen te behouden. In een klein park als de Koekamp heeft toegankelijkheid en beleving van het groen voor/door de vele wandelaars, volgens de AVN prioriteit boven die van fietsers.
- Maak een pilot voor natuurlijk beheer van het **strand/** aanpassing zeewaartse begrenzing Natura 2000 duingebieden –zie agenda p21
- De AVN is geen voorstander van het toestaan van strandhuisjes bij Natura 2000 gebieden zoals bij Kijkduin www.avn.nl/upload/documents/zienswijzes/2017-01-31%20Bezwaar%20strandhuisjes%20Kijkduin.pdf
- Voor het Park de Nationale Duinen (p25) opnemen dat er sprake is van **afnemende dynamiek** van de kust naar het binnenland
- Bij de uitbreiding van ‘blauw’, ‘naar een waterrijke leefomgeving’ (agenda p5), is het van belang bomen en groen te ontzien en de veiligheid van kleine kinderen in acht te nemen. Groene schoolpleinen zijn dan beter dan groenblauwe speelpleinen.
- Aanpak **invasieve soorten**, snel bepalen wie verantwoordelijkheid heeft (p24), bijv. de Japanse Duizendknoop in de kiem smoren, daar waar hij nog niet wijdverbreid is.
- De AVN heeft zich met andere organisaties succesvol verzet tegen de afschot van de **smient** www.avn.nl/smient-zwemt-in-zwaar-weer
- Agenda p7, het is belangrijk om kennis ook toegankelijk en geordend te bewaren

Tot slot

De AVN waardeert de vele goede ideeën die staan in de Ontwerpvisie en de Agenda. Zij stelt een aantal verbeterpunten op, die zij vraagt over te nemen. Dan gaat het met name om een goede bescherming en duurzaam beheer van de Zuid Hollandse NNN, en de opname van die bescherming in de omgevingsvisie, daar is een “nee tenzij” van groot belang. Maar ook steun aan de bescherming van natuur in de stad, waarbij 40 icoonsoorten een mooi handvat kunnen vormen.

Met vriendelijke groeten,

Jos Verhoeff

Aletta de Ruiter

Voorzitter

secretaris

Caroline de Jong-Boon, bestuurslid, Caroline@AVN.nl